

Sanal İlişkiler Bağlamında Siber Flört

Mustafa ÇEĞİNDİR*

*Marmara Üniversitesi,
Sosyal Bilimler Enstitüsü,
mustafa.cegindir@gmail.com

 [https://orcid.org/
0000-0002-0474-0132](https://orcid.org/0000-0002-0474-0132)

Anahtar Sözcükler
Siber Flört, Sanal İlişkiler,
Anonimlik, Çevrim İçi
Arkadaşlık Uygulamaları.

Key Words
Dating, Siber Dating,
Virtual Realitions,hips,
Anonymity, Online Dating
Apps.

Atıf/Citation
Çeğindir, M. (2020). Sanal
ilişkiler bağlamında siber
flört. ISophos: Uluslararası
Bilişim, Teknoloji ve Felsefe
Dergisi, Cilt 3, Sayı 6, ss:
39-53.

Özet

Flört ilişkilerinin fiziki veya sanal alem üzerinde gerçekleştirilmesi arasında farklar vardır. Siber uzamın özelliklerinden ve konumundan dolayı siber flört ilişkisinde bireyleri etkileyen ve bireylerin davranışlarını değiştiren bazı dinamikler mevcuttur. Bu dinamikler sayesinde zaten bulanık olan flört ilişkisi sanal alem üzerinden icra edildiğinde daha bulanık hale gelebilmektedir. Bu bulanıklık sosyal bir gerçeklik olan siber flört ilişkisi üzerine durulması gerektiğini gözler önüne sermektedir. Siber alemin sunduğu imkanlar flört etme durumunu kolaylaştırmaktadır. Dijital ortamlardaki koşullar flört eylemini burada gerçekleştirmek için elverişli bir ortam sunmaktadır. Bu sebeplerden ötürü flört ilişkisi günümüzde fiziki alandan uzaklaşarak sanal alanlarda daha çok gerçekleştirilen bir ilişki biçimi haline gelmiştir. Bu çalışmada flört, sanal ilişkiler, siber flört, anonimlik ve çevrim içi tanışma uygulamaları üzerine ulusal ve uluslararası yazına dair bir literatür taraması yapılmıştır. Çalışmanın amacı siber flört üzerine ulusal bir çalışma olarak literatüre ve ileride bu konu üzerine yapılacak çalışmalara katkı sağlayabilmektir.

Abstract

Cyber Dating in the Context of Virtual Relationships

There are differences between the realization of dating relationships in the physical and virtual world. Due to the characteristics and location of cyberspace, there are some dynamics that affect individuals and it changes individual's behavior in the cyber dating relationship. Thanks to these dynamics, the already blurred dating relationship can become more blurred when performed over the virtual world. This blur reveals that cyber dating relationship, which is a social reality, should be emphasized. The possibilities offered by the cyber world make dating easier. The conditions in digital environments offer a favorable environment to perform the act of flirting here. For these reasons, the dating relationship has moved away from the physical area and has become a form of relationship that is more practiced in virtual spaces. In this study, national and international literature on dating, virtual relationships, cyberdating, anonymity and online dating practices has been reviewed. The aim of the study is to contribute to the literature and future studies on this subject as a national study on cyberdating.

1. Giriş

Bireyler yaşamları boyunca diğer bireylerle, nesnelere, olgularla etkileşim halindedirler. Bireylerin kurduğu bu iletişim farklı türlere ve çeşitlere ayrılabilir. Kurulan iletişimin türlerinin net sınırını çizemesek dahi insanlık tarihsel süreçte bu iletişim türlerini performe ederek onlara anlam kazandırmaktadır. Bireyler çevrelerindekiyle akrabalık, arkadaşlık, iş arkadaşlığı, flört, romantik sevgili gibi birçok farklı ilişki içerisine girebilmektedirler. Toplum yapısı veya toplumsal normlar şüphesiz bireyler arası iletişimde etkili olabilmektedir. Buna rağmen bireyin bir başka bireyle kurduğu iletişimin işlevselliği, birey psikolojisine bağlı olarak belirlenmektedir. Sosyal varlık olan insanlar bu sosyalliklerini en çok yakın ve yoğun iletişim halinde olduğu kişiler ile gerçekleştirirler. Bireyin kendini sosyal açıdan yetkin algılamasında önemli bir faktör olan yakın ilişkiler, yaşamın vazgeçilemeyen bir yönünü oluşturmaktadır. Birçok insan için ideal yaşam, diğer insanlarla evlilik, aşk, arkadaşlık gibi yakın ilişkiler kurmak anlamına gelmektedir (Türkoğlu, Akbaş, & Çelikkaleli, 2015, s. 190). Duygusal zekaya sahip olan insanlar kurduğu iletişimleri veya içinde bulunduğu ilişkileri duygularıyla beraber yaşamaktadırlar. Sosyal varlık olabilmenin en gözle görülür etkenlerinden biri de duygusal zekaya sahip olabilmektir. Kimi bireylerin duygusal zekası yüksek ve yoğun olurken kimi bireylerde bu daha minimum düzeyde olabilmektedir. O halde girdiğimiz ilişkilerde kurduğumuz iletişim psikolojik olarak hissettiğimiz duygular ile gerçekleşmektedir. Hissedilen duygular veya gizini açan duygular çoğunlukla sadece bireysel davranışlardan kaynaklıymış gibi görünse de duygusal iletişim kurabilmenin önemli boyutlarından biri de sosyal alanda var olabilmektedir. Bununla birlikte sadece sosyal faktörler duyguları etkilemek ve onlar tarafından etkilenmekle kalmamakta, duyguların kişilerarası etkileşimler sırasında sosyal olarak oluşturulduğu ifade edilmektedir (Yıldız, 2007, s. 129). Duyguları, haliyle insan ilişkilerini de etkileyen faktörler farklı kültürlerde, farklı dönemlerde ve farklı coğrafyalarda başkalaşmaktadır. Hatta bireyler için duygular günümüzde bile (herkes tarafından çokça tecrübe edilmiş olsa dahi) bulanık bir haldedir. Duygular ile ilgili farklı görüşler sürekli dile getirilmektedir ve buna bağlı olarak bireylerin duygular üzerine yaptıkları yorumlarda kendileriyle dahi çeliştikleri görülebilir. Kısaca duygu bireysel psikolojinin etkisiyle beraber sosyal süreçlerin bir sonucu ya da etkisi olarak değerlendirilir (Yıldız, 2007, s. 133).

Farklı dönemlerde, farklı coğrafyalarda gözlemlenen ilişki kurma biçimlerinin değişimi bazı etkenlerin oluşturduğu şartlara bağlıdır. Dönemin teknolojikleşme durumu da bu etkenler arasındadır ve belki de en önemlisidir. Teknolojinin ve tekniğinin gelişimi ile iletişim kurma pratikleri de gelişmiş ve değişime uğramıştır. Günümüz dünyasını ele aldığımızda ise en çok karşılaştığımız ve iletişimin en çok gerçekleştiği alanlardan biri dijital ortamlardır. Tekniğin gelişimi ile iletişimin kurulma biçimini beraber ele alındığında, antik dönemlerde mağaralara yapılmış çizimlerin dahi iletişim pratiklerine etki eden bir teknik gelişim ürünü olabildiği görülebilir. Zamanla gelişerek ve gelişim hızını da her an artırarak hayatın her alanına yayılmış teknoloji ile gündelik basit iletişimler dahi bu teknik cihazlar üzerinden gerçekleştirilmeye başlandı. Günümüzde ise dijital sosyal mecralar sosyalleşmenin ve iletişimin en çok kurulduğu mecralar haline gelmiştir. Sosyal ağların popülaritesinin artması ile her türlü iletişimin bu ağlar üzerinden gerçekleştirilmeye başlanması, yeni bir sosyalleşme süreci olarak görülmektedir. Yaşanan bu gelişmeler bireylerin ilişkilerini, iletişimlerini, sosyalleşme süreçlerini, yaşam biçimlerini ve çevreyle olan etkileşimlerini etkilemektedir (Karagülle & Çaycı, 2014).

2. Dijital Dönemde İlişkilerin Yapısı

Üretilmiş her teknoloji, toplumlar üzerinde toplumsal ve sosyal başkalaşıma sebep olmaktadır. Özellikle iletişim amaçlı üretilen teknolojiler alışkanlıklarda, yaklaşım tarzlarında ve yaşam sistemlerinde değişimlere neden olmuştur. İletişim ve ulaşım teknolojilerinin gelişmesiyle küreselleşmenin ivmesi hızlanmıştır. Bu teknolojilerin gelişimi sayesinde David Harvey'nin dediği gibi zaman ve mekan sınırı ortadan kaldırılmıştır, önemini yitirmiştir ve

iletişim anlık olarak gerçekleştirilmeye başlamıştır. Bu durum zaman sıkışmasına neden olurken bireylerin çevreleriyle ve dünyayla kurdukları iletişim, teknolojiyle aracılanmış bir iletişim biçimine dönüşmektedir. Yaşanan bu gelişmelerle birlikte alışkanlıklar, düşünceler, duygular da değişerek sanal yaşam, sanal davranış ve sanal kültür olarak adlandırılan kavramlar ortaya çıkmıştır (Karagülle & Çaycı, 2014, s. 1). Bireyler arası bilgi dolaşımının dijitalleşmeyle beraber hızlı yayılmaya başlaması, yeni sosyalleşme alanlarını da ortaya çıkarmıştır. Bu ortamlarda iletişim kurmak istediğimiz kişinin nerede olduğunun, bunun için vaktinin olup olmadığının ve karşıdaki kişinin bu iletişime karşı nasıl yaklaşacağına bir önemi kalmamıştır. Kişi ile çevrim içi ortamlar üzerinden saniyeler içinde iletişime geçilebilmektedir. Fazladan bir zaman ihtiyaç duyulmamaktadır. Son olarak ise karşıdaki kişinin bu iletişime ortak olmayı kabul edip etmeyeceğinin kaygısı yüz yüze görüşmeye nazaran pek güdülmemektedir, karşıdaki kişi buna onay verirse iletişim devam eder, aksi halde ise hiçbir şey yapma ihtiyacı duymadan iletişim olduğu gibi kalır, yani biter.

Bireyler bu sebeplerden dolayı iletişime geçme niyetinde oldukları kişilere dijital ortamdan ulaşmayı tercih edebilmektedirler. Karagülle ve Çaycı yaptıkları çalışmalarında (2014) sosyalleşme mekanlarının zaman içerisinde dönüşüme uğrayarak teknolojinin de gelişmesiyle birlikte, gerçek anlamda yüz yüze görüşmenin önüne geçerek bir araya gelme gereksinimine duyulan ihtiyacın azalmasına neden olduğunu dile getirmişlerdir. Terapist David Schnarch (1997) kişiler ile tanışma bağlamında internetin daha cazip gelmesinin nedenini buradan kurulan ilişkilerin **risk ve maruziyet içermeden** anonim olarak duygusal temas kurabilmeye imkan sunması olarak değerlendirmiştir. Bunların yanı sıra sanal alemin varlığının daha **bulanık** oluşu ve orada fiziki alemdeki gibi **dijital kalıp normların bulunmayışı** bireylere **kendisini istediği gibi tanıtma** fırsatı verebilmektedir. Bu durum bu alemde kurulan ilişkilerde kişiye rahatlık ve özgürlük sağlamıştır. Sanal alemin fiziki aleme göre daha **kayıt dışı** oluşu, burada ilişki içerisinde bulunmayı cazip kılabilir. Tüm bunlar nedeniyle özellikle ergenler ve genç yetişkinler sanal alanlarda kurdukları iletişimlerde kolaylıkla onay görebilir hale gelmektedir ve günümüzde ergenler ve genç yetişkinler arasında sanal alan yoluyla arkadaşlık kurma, bu ilişkilere bağlanma örüntüleri geliştirme daha popüler hâle gelmektedir (Kurt & Şabanoglu, 2019, s. 28).

Bireylerin dijital iletişim kurmasının pek çok farklı sebebi, avantajı ve dezavantajı mevcuttur. Görünürde olan ise sanal alemde her türlü ilişkiyi deneyimleyebilmemizdir. Birçok insan sanal ortamlar üzerinden iletişime geçmekte, arkadaşlık kurmakta hatta bu ortamlarda duygusal ilişkiler içerisinde bulunup buradan tanıştıklarıyla evlenebilmektedir (Robins, 1999, s. 49). **Siber flört** durumu da sanal ortamlar üzerinde dijital iletişim yoluyla günümüz genç nüfusu tarafından çokça gerçekleştirilen ve tercih edilen bir ilişki biçimidir. Özellikle genç nüfus yeni iletişim ortamlarının sunduğu imkanlardan yararlanarak flört etme eylemlerini sanal alem üzerinde gerçekleştirmektedirler. Bu durum bireylerin diğer bireylerle girdiği duygusal, romantik ve cinsel ilişkilerin bu alemde üretildiğini göstermektedir.

3.Sınırları Geniş Bir İlişki Biçimi: Flört

Flörtün ne olduğu, bireylerin nasıl ve ne şekilde flört ettiklerini anlayabilmek, bu ilişki biçiminin çevrim içi ortamlarda da neden var olduğunu anlamak için önemlidir. Flörtün İngilizce'deki anlamsal karşılığı "dating"dir. Flört aynı zamanda günümüz genç nüfusu arasında "çıkma" eylemi olarak da dile getirilmektedir. Flört, buluşma ve çıkma kavramları anlamsal olarak birbirine yakın ilişki türünü çağrıştırmaktadır. Bu birbirini anımsatan ve ortak bir imgeyi ifade eden kavramlar çoğunlukla bireylerin farklı kişilerle arkadaşlık, akrabalık ve akranlık dışı olarak **yakın ilişki kurma** istekleridir. Yakınlık gereksinimi, kişinin bir sırdaşı olması isteğinin ağır basmaya başladığı ergenlik döneminde kendini gösterir, akran grubunun ve dostluk ilişkilerinin parçalanmasıyla ve karşı cinsiyetten bir eşe ilgi duyulmasıyla güç kazanır (Türkoğlu, Akbaş, & Çelikkaleli, 2015, s. 191).

Flörtün bireylerdeki farklı istekleri karşılaması ve bazı diğer ilişki türlerine benzer olması, flört kavramının sınırlarının net çizilememesine ve anlamının bulanıklaşmasına sebep olabilmektedir. Duygusal olarak bazı hislerden dolayı veya seksüel arzulardan dolayı ortaya çıkması flörtü net olarak açıklamayı zorlaştırmaktadır. Bu haliyle flört bir nevi kişinin kendi içinde anlam kattığı bir ilişki türü olarak değerlendirilebilir. Flörtü, iki kişinin arkadaşlığın ötesinde duygusal, romantik ve/veya cinsel anlamda bir bağı paylaştığı ancak evlilik ve nişanlılık tarzı ilişkiler içinde olmadıkları bir ilişki olarak tanımlanmaktadır (Murray & Kardatzke, 2007, s. 79). Ezgi Demirtaş, flört kavramı detaylı olarak şöyle açıklamaktadır:

“Flört; uzun süreli bir romantik ilişki, kısa süreli romantik bir ilişki, bir defaya özgü bir buluşma/ tanışma eylemi, tek gecelik cinsel bir partner, sadece bir cinsel partner, bir ve birkaç kişiyle takılmak, bir grup arkadaşla birlikte sosyalleşmek gibi biçimler olabilir. Bazı gençler, flörtü iki kişinin kendini birbirine adadığı tek eşli bir ilişki olarak tanımlarken bazıları, adanmışlık içermeyen ilişki ya da bir kişinin aynı anda birden fazla partnerle birlikte olabileceği ilişki olarak tanımlayabilir. Bunlar dışında, kişilerin farklı biçimlerde tanımladığı flört biçimleri de görülebilir” (Demirtaş, 2019).

Yukarıdaki tanımlama bağlamında flört kavramına bakıldığında sınırlarının geniş olduğu görülebilmektedir. Duygusal hislerin olduğu ikili ilişkiler de flörte dahil edilebilirken herhangi bir duygusallık olmadan sadece cinsel çekimin olduğu ilişkiler de flört dahilindedir. Flörtün bu denli yaygınlığı ve farklı durumlar sonucu ortaya çıkışı flört içindeki bireylerin de çok farklı davranışlar sergilemesine sebep olabilmektedir. Her ne kadar flört eden partnerler farklı şekillerde bunu gerçekleştirirler de bu eylemin başlangıcı ortak bir davranış biçimi içerebilir.

Givens (1978) flörtün ilk aşamalarının sinyaller yoluyla gerçekleştiğini belirtmiştir. Sözlü bir iletişim harici beden dili ve bakışmalar sayesinde flörtün ilk kıvılcımlarının oluştuğunu, eğer karşı taraftan aynı sinyal gelmezse de bunun karşılıklı olmadığını ve böylece bireyin de adım atmamaya kendini koruyabildiğini belirtmiştir. Givens’in burada bahsettiği sinyalleşme durumu, gündelik hayatta sıkça gözlenebilir. Bireyler ilgi duydukları cinsteki bireylerden anlık olarak hoşlanabilirler ve bu ilk görüşte gerçekleşen basit ama etkileyici bir durum olarak değerlendirilebilir. O halde flörtü başlatan da bu ilk görüşte algılanan sinyallerdir. Bu sinyalleşme karşılıklı olduğunda bireyler daha da yakınlaşarak bu flörtöz ilişkilerini farklı boyutlara taşıyabilmektedirler.

Monica Whitty (2004), flört halindeki bireylerin davranışları üzerinde durmuştur. Çalışmada flört halindeki bireyin **geleneksel kinetik** hareketlerde bulunduğu belirtilmiştir. Bunlar saç savurma, dudak yalama, aynalama davranışı sergileyerek karşıdakini taklit etme, gülme, gülümseme ve kıkırdama davranışlarıdır. **Oculesics (gözle ilgili sözsüz iletişim)** hareketlerin de flört davranışı olarak gerçekleştirildiğini belirtir. Bunlar uzun veya kısa bakışlar ile karşıdakini gözlemlemek, nüans halinde kaş hareketleri ve gözlerinin içine bakarak gülme gibi davranışlardır. Bunların yanında **olfaktik (kokuyla ilgili sözsüz iletişim)** davranışların da parfüm gibi kozmetik ürünler aracılığıyla flört sırasında sergilendiğine değinilmiştir. Çalışmada flört içindeki sözlü iletişim biçiminin de **çapkın** bir tavırla yapıldığını, havalı gözükecek şekilde gülümsendiğini ve daha az sessizliğin, duraksamanın olduğu iddia edilmiştir. Aynı zamanda tensel temas ve karşıdakine dokunma biçimleri de flört halindeyken gerçekleştirilen eylemlerdendir.

Flört etme durumu, bireyin kıyafet giyme tercihlerini de etkileyebilmektedir. Bu tarz davranışlar sayesinde bireyler karşılıklı olarak birbirlerini fiziki çekicilik açısından etkileyebilmektedirler, zaten amaçları bu yöndedir. Fiziki çekicilik durumu her iki tarafı da etkileşime devam etmeye iten önemli bir etkidir. Bu sürekli etkileşimler yoluyla bireyler bir uyum duygusu oluşturmaya ve kendi aralarında benzerlikler aramaya başladıkları bir sosyal nüfuz sürecine girerler (Merkle & Richardson, 2000, s. 189). Bir birey bir başka

bireye karşı düşünce ve hayata bakış açısı olarak benzerlikler sezerse ve fiziksel çekicilik hissederse olumlu ve samimi bir ilişkinin gelişme imkanı oluşmuş olur. Aynı şekilde bir kişinin başka birine mahremiyetini anlatması ve kendisini açması yalnızca bir kişiye yakınlık hissetmesine değil, aynı zamanda aralarında bir bağlantı kurulmasına yol açar. Bu bağlantı da romantikliği ve cinselliği harekete geçirir. Böylece romantik bir ilişkinin gelişimi, fiziki çekiciliğe ve ortak yanların keşfedilmesine bağlı olarak ortaya çıkan flörtöz sonucu oluşur. Uzun ve kısa vadeli ilişkilerde fiziksel beğeni ve özgünlük kritik öneme sahiptir (Kray & Locke, 2008, s. 492). Bireyler flört davranışı içine girdiklerinde ise bu iki durumu masaya yatırır ve flört sürecinin gelişimi bu dinamikleri etkiler. Bu bağlamdan bakıldığında flört etme eylemi uzun veya kısa dönemli ilişki biçimlerinde sürekli olarak performe edilen bir eylemdir.

Flört eyleminin başlangıcı aynı zamanda bir sorgulama süreci de içermektedir. Sosyolog Georg Simmel 1911 yılında flörtü iki kişinin cazibeyi iletme amacıyla şakacı bir şekilde ilişkilerinin tanımını sorgulamaya giriştikleri bir dans halindeki “çekici bir kumar” olarak nitelendirmiştir (Pinsky, 2019, s. 2). Bu ise flörtün, bir ilişkinin oluşmasındaki kritik anlardan biri olduğunu göstermektedir. Bu sebeple flört, iki kişi arasındaki yakınlık engelini aşan bir süreç olarak da değerlendirilebilir. Flört bu açıdan başlatıcı için bir risk içerebilmektedir: **onay görüp görmeme riski**. Flört, sosyal etkileşim içeren ve ilişkiye devam ya da ilişkiyi sonlandırma niyetiyle eylemlerde bulunan, daha sonra bir tarafın ya da iki tarafın isteğiyle sonlandırılan ya da resmi bir ilişkiyle (evlilik, nişanlılık, birlikte yaşama) devam eden bir ilişki türüdür (Baldan & Akış, 2017, s. 41). Flörtün başlatıcısı genelde bu ilişkiyi daha resmi bir ilişkiye taşımaya ve ilişkiyi sürdürmeye istekli olan taraftır. Bu açıdan bakıldığında başlatıcının bu yakınlık engelini aşamaması ve flörtün bitirilmesi ihtimali başlatıcının isteği doğrultusunda olmayacağı için risk oluşturmaktadır.

Henningsen, Braz ve Daives yaptıkları bir çalışmada (2008), Henningsen’in daha önce 2004 yılında yaptığı çalışmasında ortaya koyduğu insanların flört etmesini sağlayan 6 motivasyonu kullanmışlardır. Bu motivasyonlar: cinsel teması kolaylaştırmak (cinsel motivasyon), romantik ilişkiyi ilerletmek (ilişkisel motivasyon), eğlenmek (eğlence motivasyonu), romantik bir ilişki potansiyelini keşfetmek (keşfedici motivasyon), benlik saygısını geliştirmek (saygı motivasyonu) ve başka birini kendisi için bir şeyler yapmaya teşvik etmek (araçsal motivasyon) şeklindedir. Bu motivasyonlar aşağıda kısaca açıklanmıştır.

- i. **Cinsel motivasyon (Sexual Motivation):** Bu motivasyonun başlıca sebebi karşıdaki kişi ile cinsel bir temas ve yakınlık kurabilmektir. Flört davranışında cinsel etkileşimi başlatmak için oluşturulan bir motivasyondur. Kişi başlı başına cinsel motivasyonu sayesinde bir flört ilişkisine başlayabilse de diğer motivasyonlar da cinsel temas ve yakınlık ile sonuçlanabilir.
- ii. **İlişkisel motivasyon (Relational motivation):** Cinsel ilgiyi ifade etmenin yanı sıra, flört etme davranışları, bireyler arasında artan ilişkisel yakınlık arzusunun ifade etmek için kullanılabilir. Flört etmek bir ilişkiyi başlatacağı gibi, mevcut olan bir ilişkiyi pekiştirmek veya ilişkinin yoğunluğunu farklılaştırmak için de eyleme geçirilen bir davranıştır. Aynı zamanda ilişki içerisindeki bireyler karşı tarafın başkasıyla flört içinde bulunmasını sadakatsizlik olarak değerlendirebilirler ve bu durumu kıskanabilirler.
- iii. **Eğlence motivasyonu (Fun motivation):** Kişiler aynı zamanda flört eylemini eğlenmek için de yapabilmektedirler. Bireyler boş zamanlarını doldurmak için, keyif almak için veya dikkatlerini dağıtmak için sosyo-seksüel iletişim içine girebilmektedirler. İnsanlar flört etmeyi zararsız ve eğlenceli bir aktive olarak görebilmektedirler.
- iv. **Keşfedici motivasyon (Exploring motivation):** Flört farklı amaçlarla kullanılsa da karşıdaki kişinin romantik bir ilişkiye onay verip vermeyeceğini anlayabilmek

için de yapılabilir bir eylemdir. Bireyler dolaylı yoldan bir kişiyle ilişki başlatmak istediklerini flört ederek belli edebilmektedirler. Karşı tarafın geri dönüşlerine bağlı olarak bu isteklerinin gerçekleşip gerçekleşmeyeceğini öğrenebilmektedirler.

- v. **Saygı motivasyonu (Esteem motivation):** Bireyler kendi öz saygılarını inşa etmek veya bu saygılarını tatmin etmek için de flört ilişkileri içine girebilmektedirler. İlgi duyduğu cinsle bir ilişki içinde bulunma ve bu ilişkisinin olduğunun bilinmesi kişilerin öz saygılarında doyum sağlayabilmektedir. Bazı kişiler başkalarının onlar ile flört ettiklerinden gurur ile bahsedebilmektedirler (Downey & Vitulli, 1987, s. 901).
- vi. **Araçsal motivasyon (Instrumental motivation):** Flört etmek, diğerlerinden farklı olarak bir kişiyi bir ürün veya hizmet sağlamak için ikna etme aracı olarak da kullanılabilir. Bireysel flört etme çabası aynı zamanda sosyal dominasyon ve manipüle gibi kavramlarla da ilişkili tutulabilir. Flört eden bir kişi karşıdaki kişinin kendisini beğendiğini, çekici bulduğunu ve hoşuna gittiğini düşünerek benliğini tatmin edebilir. Bu durumda bir taraf, diğer tarafın davranış şekline bir hizmetmiş gibi yararlanabilir hale gelebilir. İş yerlerinde ise kadın çalışanlar müşterilerle ürün satışı sırasında flört eyleminde bulunarak satışları daha verimli hale getirebilmektedirler.

4. İlişkiler: Gerçek, Sanal ve Hibrid

Tarihsel süreç içerisinde insan içinde yaşadığı toplumu ve çevreyi değiştirmiş, geliştirmiş, imar etmiş veya talan etmiştir. Sürekli değişim halinde olan tarihsel süreçte varlığını koruyabilen olgulardan biri de ilişki biçimleridir. Günümüz dünyasına baktığımızda teknolojinin, dijitalleşmenin ve bunlarla beraber küreselleşmenin etkisini yaşamın her alanında görebilmekteyiz. Bu hayatımıza tesir eden olgular şüphesiz ilişki biçimlerimizi ve pratiklerimizi de etkilemiştir. Bireyler arası iletişimin büyük bir kısmı günümüzde yeni iletişim teknolojileri ile gerçekleştirilmektedir. Sosyal ağların popülaritesinin artması ile her türlü iletişimin bu ağlar üzerinden gerçekleştirilmeye başlanması, yeni bir sosyalleşme süreci olarak görülmektedir. Yaşanan bu gelişmeler bireylerin ilişkilerini, iletişimlerini, sosyalleşme süreçlerini, yaşam biçimlerini çevreyle olan etkileşimlerini etkilemektedir (Karagülle & Çaycı, 2014, s. 1). Yeni iletişim teknolojileri sayesinde hem mevcut iletişim pratikleri bu alanda icra edilmeye başlanmış hem de bu teknolojiler sayesinde yeni iletişim pratikleri ortaya çıkmıştır. Bireyler etkileşimde oldukları kişiler ile **sanal ortamlar üzerinden** iletişimlerini sürdürebilmekte ve sanal **ortamlar sayesinde** yeni kişilerle tanışabilmektedirler.

İnternet ve sosyal paylaşım siteleri, sanal ilişkilerin ve iletişimin en çok gerçekleştirildiği mecralardır. İnternetin getirdiği en büyük olanaklardan biri, kişilerin iletişime geçebileceği bir alan yaratmasıdır. Bireyin iletişime geçebildiği her alanda ise ilişki biçimleri oluşabilmektedir. Sosyal paylaşım siteleri, günümüz bireyi ve özellikle yeni kuşak bireyler için ikinci bir sosyal ortam oluşturmaktadır (Okur & Özkul, 2015, s. 240). Bu sosyal ortamın oluşumundaki en önemli sebep ise internetin **zaman ve mekân zorunluluğunu** hatta **engelini** ortadan kaldırmış olmasıdır. Genel anlamıyla **sanal ilişki**, “ortak mekânda gerçekleşmeyen, yüz yüze görüşmeye dayanmayan, bedensel temas olanağının bulunmadığı, araçlı bir iletişim ile gerçekleştirilen ve gerçeklikten ziyade hayali bir hüviyet arz eden bağlantı” şeklindedir (Karaca, 2007, s. 133). Sanal ilişki kısaca **internet üzerinden gerçekleştirilen fiziki yakınlık ve bedensel etkileşimin olmadığı ilişki türü** şeklinde tanımlanabilir.

Teknolojinin sunduğu imkanlar dahilinde kişiler bu ortamlardaki iletişimlerini her ne kadar karşılıklı görüntülü olarak gerçekleştirebilseler de fiziki bir yakınlığın varlığından söz edilemez. Bu ortam üzerinden kurulan ilişkiler zaman zaman yüz yüze görüşmeye kadar varabilse de bazen sadece sanal olarak kalabilmektedir. Hatta bazı ilişkiler yüz yüze başlasa dahi sanal olarak devam edebilmekte ve burada sonlanabilmektedir. Son birkaç yılda sanal ve fiziki ilişki kurma pratikleri birbirleriyle beraber var olabilmektedir (**hibrid**). Sanal alemin ortaya çıkışı fiziki dünyanın önemini yitirmesine sebep olmamış ama gündelik hayatta

mevcut olan bazı olguları, pratikleri kendi içinde var etmeye başlamıştır. O halde günümüz ilişki biçimlerini ele aldığımızda fizikilik ve sanallık kişiler arası ilişkiler bakımından birbirine karışmıştır. Fiziki olan ilişkiler sanal alem üzerinden devam edebilmekte, sanal alem içerisinde oluşan ilişkiler ise fiziki alana taşınabilmektedir.

Sanal ilişkilerde esas olan ilişki içinde bulunma durumunun daha önce insanlığın hiç deneyimlemediği bir şekilde teknoloji aracılığı ile gerçekleştirilmesidir. Bu haliyle sanal ilişkiler günümüzde fiziki ilişkilerden daha cazip hale gelebilmektedir. Sanallığın ve teknolojinin sunduğu imkanlar bireylerin sanal alem üzerinde ilişki kurmasına sebep olabilmektedir. Sosyalleşme mekanları zaman içerisinde dönüşüme uğrayarak; teknolojinin de gelişmesiyle birlikte, gerçek anlamda yüz yüze görüşmenin önüne geçerek bir araya gelme gereksinimine duyulan ihtiyacın azalmasına neden olmaktadır (Karagülle & Çaycı, 2014). Bireylerin sosyal mecralarda geçirdikleri sürelerin fazla olması ve dünya genelinde sosyal mecraların kullanımının günden güne artması bu durumu bariz hale getirmiştir. Sosyal medya üzerinde paylaşım oldukça fazlayken ilişkiler de sosyal medya aracılığıyla yaratılabilmektedir (Yıldırım & Ünal, 2020, s. 280). Sosyal mecralarda profiller oluşturarak diğer oluşturulan profillerle sanal arkadaşlık gerçekleştirebiliriz. Buralarda oluşturduğumuz hesaplarda diğerlerinin paylaşımlarını tüketiriz ve kendi paylaşımlarımızı diğerlerine sunarız. Bazı yapılan sanal eylemler (beğeni, takip, yorum, paylaşma vb.) sayesinde de bu paylaşımlara geri dönüş sağlarız ve geri dönüş alırız. Bu durum herhangi ekstra bir iletişim haline girmeden dahi yazılımlar ve tasarımlar sayesinde kolay hale getirilmiş bazı eylemlerde bulunarak kişiler ile sanal bir ilişki içerisine girebileceğimizi göstermektedir. Çevrim içi ortamların sunduğu kolaylıklar, bireylerin özellikle de gençlerin internet üzerinde geçirdikleri sürelerde artışa sebep olmuştur. İnternete harcanan zamanın çokluğu ise bir nevi **fiziki dünyadan kopmanın** göstergesidir. Zamanının tamamına yakını bilgisayar başında, internete girerek geçiren (özellikle) genç bireyler, geleneksel eğlence mekanlarını terk ederek yeni sosyalleşme mekanları olan sosyal paylaşım ağlarına yönelmektedir (Karagülle & Çaycı, 2014, s. 3).

Ünal ve Yıldırım (2020), üniversite öğrencileri ile gerçekleştirdikleri bir çalışmada, öğrencilerin yüz yüze iletişimi sanal iletişime tercih ettiklerini lakin yüz yüze iletişim kurduklarında dahi telefonlarından ve sosyal mecralardan kopamadıklarını, buralar üzerinden de yüz yüze görüşme sırasında başkalarıyla iletişim ve ilişki halinde olduklarını belirterek ortada bir söylem ve eylem tezatlığının olduğunu vurgulamışlardır. Mevcut olan kültür dinamikleri ele alındığında karşılıklı ilişkiler bağlamında daha olumlu yaklaşılabilir ve kabul gören ilişki türü şu an için yüz yüze gerçekleştirilen ilişkilerdir. İnsanların yeniye yaklaşım tarzı ve var olanı koruma çabası sanal ilişkiler bağlamında da olumsuz görüşler oluşturmaktadır. Her ne kadar bu durum şu an için geçerliliğini korusa dahi dijital göçmenlerin sanal alemin içine doğması ve bu alemi çokça tecrübe ederek yetişmesi bu dinamığa karşı bir direnç oluşturmaktadır ve günden güne etkisini azaltmaktadır. Teknoloji, geliştikçe ve yeni araçlar ile karşımıza çıktıkça kültürel olarak kuşaktan kuşağa aktarılmış olan dinamiklerde köklü değişimler gerçekleşmektedir. Teknolojinin yayılım hızı her an yeni olanı ortaya koymaktadır ve bireyler günümüz dünyasında var olabilmek için bu yeniye ayak uydurarak muhafaza edilen kültürden uzaklaşabilmektedir. Meydana gelen bu yeni değişimler yaşamın her alanına tesir ettiği gibi bireylerin sosyalleşme biçimlerini ve iletişim kurma pratiklerini derinden etkilemektedir. Böylelikle çevresine yabancılaşan birey, zaman içerisinde teknolojinin determinist etkilerinin büyümesine kapılmaktadır (Karagülle & Çaycı, 2014, s. 8).

5. Sanal Alemde Anonim Kimlik Açmazı

Anonim kimlik, kimliğinin bilinmemesini/görülmemesini isteyen kullanıcıların yararlandığı, sanal ortamlarda kendilerine takma bir isim seçerek kullandıkları kimliktir. Anonim kimliğin oluşumundaki sebep, kullanıcıların kendi istekleri ve talepleri doğrultusunda kısıtlama olmadan profillerini oluşturabilmeleridir. Anonim kimlikler

bireylerin sanal ortamlarda oluşturdukları profillerinde gerçek kimliklerini gizleyerek oluşturdukları tüm kimliklere verilen addır. Anonim kimlikler, gerçekte var olan başka karakterlerden oluşabileceği gibi, hiçbir zaman gerçek olmamış kimliklerden de oluşabilir (Altunay, 2015, s. 424). Sosyal ağların bireylerin kimliklerini kısıtlamadan istedikleri gibi oluşturabilmelerine verdiği imkan daha özgür bir iletişim ortamı sunabilmektedir. Bireyler gerçek ve fiziki kimlikleri ile dile getiremeyeceği veya dile getirmekten çekindiği konuları anonimlik sayesinde gerçekleştirebiliyorlar. Yeni iletişim teknolojilerinin getirdiği anonim kimlik sayesinde bireyler fiziki yaşamlarında dile getiremeyecekleri düşüncelerini ortaya koyarlar. Sanal ilişkilerde etkileşim direkt olarak değil de bazı araçlar aracılığıyla gerçekleştirildiğinden kişiler rahatlıkla hayali kişilikler oluşturabilmekte, bireysel özellikleri olduklarından farklı yansıtılmakta ve kendilerini istedikleri kişi olarak tanıtabilmektedirler. Bu durum her ne kadar kişi için özgürlük sağlasa da bu alemde var olanlar için neyin gerçek neyin gerçek olmadığı konusunda şüphe uyandırabilmektedir. Bu, sanal ilişkilerde güvenilirliği zedeleyebilmektedir.

Anonim kimliğin cazibesi, kişiye olmak istediği kimliğini yaşayabilmesini ve bunu diğer kişilere aktarabilmesini mümkün kılmaktadır. Bu açıdan bireyler, bir nevi hayal dünyasında yaşayabilen bir hal alabilmektedirler. Bu hayali dünya ise iletişime geçenlerin genellikle **kurgu kimlik** ile kendilerini istedikleri gibi tanıttıkları, yalana dayalı, internet ortamındaki manevra alanından ibaret bir dünya olmaktadır. Çünkü sanal sahnede bireylerin beğenmedikleri özelliklerini gizlemek, sahip olmak isteyip de olamadıkları özellikleri ise kendilerine mal etmek suretiyle kimliklerini gönüllerince kurgulama ve karşısındaki kişilerle hayali bir kişilik olarak ilişki kurma gibi özgürlükleri bulunmaktadır (Karaca, 2007, s. 136). Aynı zamanda siber alanın kişiye tanıdığı kendi profillerini var etme ve bunlar üzerinden kendi yaşam biçimlerini sunma özgürlüğü sürekli etkileşim içinde olmayı da tetiklemektedir. Çünkü bu durum kalabalık kentlerde yaşayan insanlar için cazip bir özgürlüktür. Sanal alemde kimliğin fiziki beden olmadan var olabilmesi kullanıcıların yaptıkları eylemlerden sorumlu ve yükümlü olmadıkları anlamına da gelmektedir. Aynı şekilde bu sorumsuzluk durumu da anonim kimliğin karşısındaki kişi için güvensizlik oluşturabilir. Buna rağmen kişinin anonim kalarak sorumluluk hissetmemesi çekingenlik olmadan rahat bir şekilde sanal cemaatlerde ve diğer kullanıcılar ile iletişim kurmasını sağlayabilir. Özgür düşüncelerle iletişime katılmak sanal alemlerdeki etkileşimlerde samimiyeti oluşturmaktadır.

Sanal alan, tanınmazlık özelliği ile utangaç insanların günlük ilişkilerinde karşılanmayan sosyal ve duygusal ihtiyaçlarını tatmin etmek için bir alternatif sunmaktadır (Kurt & Şabanoglu, 2019, s. 33). Fiziki yaşamlarında utangaçlıklarından dolayı çeşitli iletişim kurma pratiklerinden kaçınan kişiler, anonimliğin verdiği rahatlıkla bu utangaçlıklarını kırarak sosyal yaşamda daha etkin bir konuma gelebilmektedirler. Buna bağlı olarak yüz yüze iletişim kurmakta zorlanan bireyler iletişim ve sosyalleşme ihtiyaçlarını gidermek için sanal aleme kolayca yönelmektedirler. Anonim kimlik oluşturmuş birey, kişiliklerini değiştirebildikleri yer olan, kim oldukları belli olmayan sanal alanda, kendine yeni ve takma kimlikler bulabilir, olmak istediği kişi olmayı seçebilir, istediği fiziksel ve kişisel özellikleri alabilir ve kendilerinden başka biri gibi davranabilirler. Bu sayede de yeni insanlarla tanışabilir, sohbet edebilir, sosyalleşebilir, duygularını ve düşüncelerini paylaşabilir. Bunların hiçbiri ise gerçek yaşamdakiler kadar tehdit edici algılanmaz (Kurt & Şabanoglu, 2019, s. 34). Görüldüğü üzere anonim kimlik kullanımının güvensizlik oluşturabilme gibi olumsuz yönleri de vardır ancak samimi ve daha özgürlükçü iletişimi teşvik eden olumlu özelliği de mevcuttur. Burada da teknoloji paradoksunun oluştuğunu hissedebilmekteyiz. Teknoloji bize olduğumuzdan farklı kimlikler oluşturarak özgürce sosyalleşme imkanı vermiştir ama yine bu anonimlik sayesinde bu sosyalleşmede güvensizlik oluşabilmektedir veya kişiler bu anonim kimlikler üzerinden nefret söylemlerini gerçekleştirerek siber zorbalıkta da bulunabilmektedirler.

6. Siber Flört Davranışları

Günümüzde gelişmekte olan sanal uygarlığı ve siber ilişkileri incelediğimizde, bazı etkileşimsel ve ilişkisel alışkanlıklarımızın son yıllarda büyük bir değişime uğradığını görebiliriz. Önceden yüz yüze etkileşime girerek kurulan ilişkiler, sosyal medya iletişiminin gelişimiyle kişiler arası etkileşimde yeni bir biçim aldı (Kraut vd., 1998, s. 1025). Diane Wysocki (1998), internetin modern toplumdaki durumu hakkında “şu ana kadar bildiğimiz her şeyden daha derin bir şekilde sosyal hayatı etkilediğini” söylemiştir. Araştırmasında internet üzerinden her türlü cemaatlerin oluşturulabildiğini, kişilerin sosyal ağlarını geliştirebileceğini, evlilik için kendilerine eş bulabileceklerini hatta en derinlerde gizlenmiş cinsel arzularını dahi kişilerin burada gerçekleştirebileceklerini vurgulamıştır. İnternet üzerinden cinsel doyum arayışının kaygı ve sıkıntıyı azaltmak, yalnızlık, depresyon, öfke ve hayal kırıklığı gibi duyguları ifade etmek, ilişkide yakınlık ve uzaklığı ayarlayamamaya karşı dayanak oluşturmak gibi birçok işlevi olabilir (Tüzer, 2011, s. 100). İnternet üzerinden cinselliğe ve romantik ilişkilerin oluşabileceği ortamlara kolay ulaşılması, her an her yerde internete bağlanan cihazlardan burada etkileşime girilmesi siber flört eylemini oldukça yaygınlaştırmaktadır. Roberts ve David, birçok kullanıcı için günlük yaşamın ayrılmaz bir parçası olan akıllı telefonların, romantik ilişkiler de dâhil olmak üzere her türlü kişilerarası ortama nüfuz etme potansiyeline sahip olduğunu belirtmişlerdir (Yıldırım & Ünalın, 2020, s. 284).

Günümüz toplumunda romantizm, iki farklı açıdan ele alınıp eleştirilmektedir. Geleneksel cinsiyet ilişkileri ve geleneksel cinsel kodlar bir başkalaşım süreci içerisindedir. Öbür yandan ise dijital iletişim teknolojileri fiziksellikten uzak çevrim içi etkileşimlerin gerçekleştirilmesini mümkün kılarak romantik ilişkiler başlatabilmektedir. Bu açıdan bakıldığında toplumsal cinsiyet çalışmalarına siber flört ve çevrim içi romantik ilişkiler yeni bir dinamik kazandırmaktadır. Siber alanın sağladığı anonimlik ve tanınmazlık sayesinde bireyler fiziki alemde kimse ile paylaşmadığı arzularını burada gerçekleştirmektedirler. Bu alandaki var olan bu özellikler heteroseksüellik dışı cinsel yönelimlerin de günümüzde daha çok yaşanmaya başlamasına sebep olmaktadır. Farklı cinsel yönelime sahip kişiler çevrim içi ortamlarda cinsel olarak kabul görebilecekleri kişileri kolay bir şekilde bulabilmektedirler. Aynı zamanda sosyal mecralar üzerinden cesurca cinsel yönelimlerini dile getirebilen birçok kişi bulunmaktadır. Buna bağlı olarak çevrim içi alanlarda var olan diğer kişiler de cinsel yönelimlerini açıklamaya cesaret edebilmektedir. Siber alanda gerçekleştirilen ilişkilere bu açıdan bakıldığında kültürel olan cinsiyet normlarına karşı bir direnç görebilmekteyiz. Dijital tabanlı ilişkilerin özellikleri göz önüne alındığında çevrim içi ilişkilerin geleneksel yöntemlerden uzak gelişimsel ve davranışsal olguları temsil ettiklerini görebiliriz. Birçok açıdan bunun yüz yüze ilişkiler ile çeliştiğini varsaymak mümkündür (Merkle & Richardson, 2000, s. 189).

Siber flörtün en belirgin yanlarından biri partnerler arasındaki fiziksel mesafenin bulunduğu ve bu mesafenin bir sınırı olmadığıdır. Kişiler girecekleri flört ilişkilerinde bunun devamlılığını sanal ortamlardan sağlayabilecekleri için aralarındaki mesafelerin önemini yok sayabilmektedirler. İnternetin küresel bir varlığa sahip olması flört ilişkisinde mesafenin önemsizleşmesinin sebebidir. Bu açıdan bakıldığında siber flört ilişkilerinde fiziki yakınlığın önemi indirgenmiştir veya önemsizleştirilmiştir. İnternet ilişkilerine özgü olan ise çiftin nadiren karşılaşmasıdır. Cinselliğin internet üzerinden ifade edilmesinin cazip tarafı erişilebilirlik, anonimlik ve maliyetinin azlığıdır (Tüzer, 2011, s. 101). Burada bahsedildiği gibi flört ilişkilerinde mesafenin önemsizleşmesi, çiftlerin birbirleriyle hiç karşılaşmamasına dahi neden olabilmektedir ve böylece çiftler bu ilişkide ekonomik açıdan bir harcama yapmak zorunda kalmamaktadırlar. Bu cazip imkan, çiftlerin sürekli flört halinde olmalarını da mümkün kılmaktadır. Zira yüz yüze flört ilişkilerinde çiftler zamanlarından feragat etmeli, ortak bir noktada görüşmeli ve genel anlamda bazı ürünleri tüketmelidirler. Bunun siber flört ilişkilerinde olmaması sürekli flört halinde bulunmayı teşvik etmektedir. Flörtün anonimliği, anında gerçekleşmesi ve kolayca erişilebilmesi yüzünden çevrim içi

cinsellik ve romantik ilişkiler sıklaşmıştır. Siber flörtte, geleneksel flörte göre çok daha hızlı bir şekilde yoğunlaşmaktadır (Tüzer, 2011, s. 104). Partnerler zamanlarının çoğunu birbirlerini düşünerek ve sürekli etkileşim halinde bulunarak siber flörtü icra etmektedirler. Zamanla etkileşim gelişebilir partnerler birbirleriyle sesli iletişim haline geçebilir ve teknolojinin olanaklarından yararlanarak görüntülü konuşabilirler. Hatta bazı durumlarda, sanal ortamlarda başlayan flörtte partnerler, bu etkileşimlerini fiziki olarak gerçekleştirme kararı da alabilirler.

Siber flört genellikle **tersine çevrilmiş** bir süreç içerisinde oluşur. İki kişi birbirini ilk kez internet üzerindeki bazı uygulamalar sayesinde bir nevi kaprisli bir tartışmada ya da sohbet sırasında tanır ve birbirlerinin profillerini, paylaşımlarını incelerler. Zaman içerisinde bu iki kişi birbirini ilginç bulursa tartışma ve sohbet yoğunlaşır. Bu yoğunlaşmayla beraber sohbet, kişisel ve mahrem konulara kadar varır ve böylelikle güçlü bir ilişki kurulabilir. Burada tersine çevrilmiş olan kısım, kişilerin fiziksel mevcudiyetlerindense sanal alemdeki karakteristik mevcudiyetlerine göre iletişimin gelişmesidir. Zira yüz yüze olan flört ilişkilerinde kıvılcımı oluşturan ilk şey fiziksel çekicilik hissidir. Siber flörtte iletişim yoğunlaşmasının ardından fiziksel özellikler ilişkide ön plana çıkarken yüz yüze ilişkilerde fiziksel çekiciliğin ardından iletişim yoğunlaşır. Ayrıca siber flörtte partnerler yüz yüze ilişkilere göre daha hızlı ve samimi ilişki kurarak birbirlerini tanımaya başlayabilmektedirler. Yüz yüze ilişkilerde bireyler fiziki mevcudiyetin getirdiği zorunluluktan dolayı anonimlikten kaynaklanan psikolojik rahatlığa sahip olamamakta, kişiler birbirlerine güvenene kadar olan samimileşme süreçlerini siber flörte göre uzun yaşamaktadırlar. Siber alanlarda ilişki kurmanın verdiği bu psikolojik rahatlık, iletişimi yoğunlaştırırken aynı zamanda daha hızlı bir şekilde karşıdakine karşı duygu sahibi olabilmesine neden olmaktadır.

Burada değinilmesi gereken bir diğer nokta ise sanal ilişkilerin, fiziki ilişkilerden çok daha hızlı başladığı ve aynı şekilde hızlı bitebildiğidir. İnsanların karşı tarafa karşı duygu oluşumunu sağlayan etken karşı tarafın fiziksel özelliklerinden ayrı olarak karakteristik özelliği ve kişiliğidir. Aynı zamanda kişiler anlaşabildikleri ve kendilerine benzettikleri kişiler ile duygusal bir süreç içerisine girmektedirler. Aristoteles bu durumu, bir insanın kendine benzer bulduğu diğer insanı sevdiğini söyleyerek dile getirmiştir. Siber alandaki ilişkilerde rahat bir ortamın olması, bir kişi ile benzeşip benzeşmediğimizi kısa sürede anlamamıza sebep olabilmektedir. Aynı şekilde siber alanda ulaşabileceğimiz kişi sayısının da fazlalığı kendimize benzeyen kişileri bulma ihtimalimizi arttırmaktadır. Kişinin siber alanda kendine benzeyen kişileri rahatlıkla bulabilmesi ve bunun hızlı gelişmesi, kişinin duygularının da hızlı bir şekilde uyandığını göstermektedir. Herhangi bir fiziksel yakınlık veya görüşme olmamasına rağmen bireyler, özellikle de gençler siber flört içinde bulunduğu kişilere karşı yoğun duygular hissedebilmektedirler.

İletişimin hızlı gelişmesi aynı zamanda iletişim hızlı bitmesine de yol açar. Kişi iletişimini sürdürmek istemediği bir kişiyi uygulamalar üzerinden engelleyerek iletişimini anlık olarak bitirebilmekte ve ardından bir başkasıyla tekrar iletişime geçebilmektedir. İletişimin de hızlı bitirilebilmesi yoğun duygular hisseden karşı tarafı psikolojik olarak etkileyebilmektedir. Buradaki durum özetle şudur: Bir birey siber alanda ilişkiye girdiği kişiye karşı hızlı bir şekilde duygular hissetmeye başlayabilmektedir. Karşı tarafın ise aynı hızla bu iletişimi kesebilecek olması bireyi ani olarak kötü duruma sokabilmekte ve psikolojisini olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Dijital tabanlı flört etmenin sunduğu bir diğer olanak ise bireylerin aynı anda birden fazla kişiyle flört halinde bulunabilmesidir.

Beden olgusu siber flört açısından fizikiden başkalaşmış olarak bir yeniden üretim süreci içerisine girmektedir. Fiziki alanda olduğu gibi ve mevcut şekliyle var olan beden, siber alanda farklı şekillerde var olabilmektedir. Siber uzamda çoğunlukla metin veya simgeler yoluyla iletişim kurulduğundan fiziksel ortamdaki flörtöz davranışlarının ve sinyallerinin büyük çoğunluğu burada gerçekleşmemektedir. Burada sözel olmayan iletişim sinyallerini taşıyacak fiziksel bir beden bulunmamaktadır. Bu sebepten dolayı siber flört sürecinde

beden, metin aracılığı ile temsil edilmektedir (Whitty, Cyber Flirting, 2003, s. 347). Görüntülü konuşma sırasında da beden ekran aracılığıyla -ki bu durum fazlasıyla manipüle edilebilir bir durumdur- imgelenmektedir. Bedenin ekran aracılığıyla imgelenmesi, bedenin yeniden üretiminin bir başka yoludur. Sürekli yeniden üretim halinde siber uzamda bulunduğu için fiziki bedenin tüm mevcudiyetiyle temsil etmese de beden, yine de siber flört ilişkilerinde önemli bir etkileşim unsurudur.

Bazı durumlarda beden (özellikle anonim kimliklerde) siber alana hiç taşınmamaktadır. Bazı durumlarda ise olduğu gibi veya manipüle edilerek siber alana yansıtılabilmektedir. Çekim teknikleri, geliştirilen photoshop gibi uygulamalarla beden, dijital alanda olduğundan farklı gösterilebilmektedir veya sadece bedenin bir kısmı burada sergilenmektedir. Beden her ne kadar belli başlı şekillerde burada var edilebilse de fiziki olarak mevcut olan bedenimizi burada var etmemiz olanaklı değildir. Zira sanal ortamda kurulan ilişkiler daha çok metin yoluyla gerçekleştirilir. Fiziksel görünüşün olmayışı, farklı şekillerde yorumlanmaktadır. Örneğin Globus'a göre, birisini sözleriyle ve fikirleriyle tanımaya başlamanın bireyde, o kişiyle şahsen tanışmaktan daha yakın duygular uyandırdığını iddia eder (Akt. Büyükpapaşcu, 2011). Bununla birlikte sarılma ya da elini tutma gibi fiziksel yakınlık davranışlarında bulunulamayacağı için sanal ilişkinin asla gerçek bir ilişkinin yerini tutamayacağı da savunulmaktadır. Örneğin Slouka, sanal ilişkilerin yüz yüze ilişkilerle kıyaslandığında bu ilişkilerdeki "genişlik"ten yoksun oldukları için sık ve "anlamsız" olduğunu savunur (Akt. Büyükpapaşcu, 2011). Burada genişlikle kastedilen, iletişimin her çeşit sözlü ve sözsüz formlarıdır.

Siber alemde fiziki alanda flört ederken oluşan bazı bedensel formları ve tavırları oluşturamamaktayız. Mimik hareketleri, nüanslar ve jestler karşılıklı ilişkilerde sözsüz iletişim kadar önemli olan sözsüz iletişim biçimleridir. Kişi karşısındakinin jestlerini ve tutumuna karşı ilgi duyabilir veya bunlara karşı ısınarak iletişimini devam ettirmeyi seçebilir veya tam tersi oluşabilir. Siber alanda girdiğimiz iletişimlerde ise bu tür fiziki jestleri oluşturmamız olanaksızdır. Bunun yerine emojileri ve bazı durum belirten kısaltmaları, ünlemleri kullanabilmekteyiz. Whitty, bu konuyu şöyle ele almıştır:

"Ağırbaşlı bakışlar ve kaş hareketleri internette o kadar kolay taklit edilemez. Ancak, bu sözel olmayan hareketlere bazı alternatifler var. Örneğin, gramer sembollerinden yapılmış çizimler olan ifadeler faydalı bir alternatif olabilir. Beden dilinin yerine gülen yüzler, göz kırpmalar ve öpücükler gibi yüz ifadelerini kullanabiliriz. Ayrıca, bireyler sesli gülme ve kıkırdama yerine LOL (yüksek sesle gülmek veya çok gülmek) gibi kısaltmalar kullanabilirler. Baştan çıkarıcı "kullanıcı adları", insanların çevrim içi flört etme davranışları repertuarına ekleyebilecekleri başka bir olgudur. Kişi çevrim içi ortamlarda fiziksel temas gerçekleştiremese de başka bir kişiye dokunmayı, bu dokunmanın nasıl bir his olduğunu ve etkileşimde bulunduğu kişi tarafından dokunulmanın nasıl olabileceğini görselleştirerek imgeleyebilir" (Whitty, 2004).

Bazı fiziki davranışların da çevrim içi ortamlara aktarılması oldukça zordur. Ses tonunu kullanma biçimi, bakış şekilleri, gülümsemeler, alay amaçlı surat ifadeleri, rahatsız olduğunu belirtmek için iletişimde oluşan duraksamalar vb. gisi birçok davranış kalıplarını çevrim içi ortamlarda tam anlamlarıyla gerçekleştirmek pek mümkün değildir. Buna rağmen teknoloji geliştikçe ve bu alanlarda üretilen içerikler (hareketli gifler, stickerlar, çeşit çeşit emojiler) çoğaldıkça bu davranışları çevrim içi ortamlarda imgeleyebilmek kolaylaşabilmektedir. Siber flört, fiziki flört ile kıyaslandığında farklı imkanlar sunmakla birlikte, farklı sınırlamalar da içermektedir. Flört pratiklerinin dijitalde performe edilmesi, kavramın anlamını başkalaşıma uğratmaktadır. Flört içinde bulunma durumu günümüzde artık dijitalleşme ile iç içe geçmiştir zira bu durum en çok bu alemde eyleme geçirilmektedir. O halde flört kavramını mevcut haliyle dahi dijital bir iletişim belirgin bir örneği olarak ele alabiliriz. Sanal iletişim yoğunlaştıkça bu durumda pekişecektir.

7. Çevrim içi Arkadaşlık ve Flört Uygulamaları

Çevrim içi flört uygulamalarının yüz yüze görüşme ve diğer dijital platform ortamlarında gerçekleştirilen etkileşimlerden sonuç elde edebilme açısından daha etkili olduğunu belirtilmektedir (Stoicescu & Rughinş, 2020, s. 513). Günümüz kent toplumu teknolojik bir ilerleme içinde olduğu için ve bu ilerlemenin yarattığı fırsatları kullandığı için dijital etkileşimler yoluyla bireyler ile etkili bir bağlantı kurar. Bu bağlantı bağlamında flört, son zamanlarda kent gibi kalabalık nüfuslu uzamlarda çokça seçenikle karşı karşıya olunan bir deneyime dönüşmektedir (Aydoğan, 2020, s. 288). Modern kent yaşamına maruz kalmış ve kalabalıklar içinde yalnızlaşan insan, siber flört alanlarına yönelim eğilimi gösterebilmektedir. Hızlı kent yaşamında zamana sahip olmayan bireyler fiziki ortamlarda birileri ile tanışmayı beklemek yerine, çevrim içi arkadaşlık ve flört için oluşturulmuş uygulamalara yönelirler. Bauman, **Akışkan Aşk** isimli kitabında çevrim içi buluşmaların sunduğu en önemli avantajın “anında, krizsiz, zarar ziyan hesabı yapmadan”, “istek üzerine sonlandırma” ve “yeni olasılıklara yelken açma seçeneği” gibi imkanlar olduğunu söyler (Aydoğan, 2020, s. 293). Bauman buna ek olarak çevrim içi ilişkilerin (çoğunlukla flörtöz ilişkilerin) gerçek yaşamda partnerliğin gerektirdiği karşılıklı angajman, sorumluluk veya risklerin de minimize edilmesini sağladığını dile getirmiştir (Bauman, 2012, s. 97-98). Küreselleşmiş toplumda, modern kentlerde hayatını idame ettiren bireyler bu sebeplerden dolayı flört ilişkilerinde onlara direkt bu fırsatı sunan çevrim içi tanışma uygulamalarını kullanmaya başlamıştır. Bu uygulamalar özellikle kişilerin profil oluşturarak diğer beğendiği profiller ile karşılıklı etkileşime girmesini sağlamaktadır. Kişiler bu mecralarda profillerini oluşturarak kendileri hakkında belli başlı bilgileri paylaşırlar ve bedenlerini sergilemek için kendi görsellerini paylaşmaktadırlar. Burada dikkat çeken durum ise bu mecralarda siber flörtün genel pratiklerinden farklı olarak fiziksel beğenenin ön plana çıkmasıdır. Kullanıcılar direkt olarak karşı tarafın görsellerini ekranlarında görmektedirler ve fiziksel olarak beğendikleri kişilerin kendileri ile ilgili yaptığı açıklamaları fiziksel beğeniden sonra okumaktadırlar veya hiç okumamaktadırlar. Fizikselliğin bu ortamlarda flörte ön başlangıç oluşu bu ortam üzerinde flört etmek isteyen kişilerin bunu daha çok cinsellik motivasyonu ile gerçekleştirdiklerini göstermektedir.

Tinder, Happn hatta **Okcupid** gibi çevrim içi flört uygulamalarındaki kullanıcıların amacı buradan eşleştikleri kişiler ile fiziksel teması gerçekleştirmektedir. Siber flört bu mecralarda sanal olarak kalmaya devam etmemektedir; asıl amaç fiziki alanda eşleşmesi zor olan bireyler ile bu uygulamaları aracı olarak kullanarak tanışmak ve ardından iletişimi fiziki alanda devam ettirmektir. Uygulamaların içinde geliştirilen bazı özellikler sayesinde kullanıcılar kendileri hakkında özel bilgilerini burada paylaşmaktadırlar ve uygulamalarda kullanılan algoritmalar kullanıcıların eşleştiği zamanlarda onlara karşı tarafla kişisel özellik ve yaşam tercihleri olarak ne kadar benzer olduklarını yüzdelik bir oranda vermektedir. Bu tarz uygulamalar siber flörtün başka türlü bir icra şeklini gözler önüne sürmektedir. Burada bireyler siber alan sayesinde fiziki alanda tanışma fırsatı bulamayacakları kişiler ile tanışma fırsatına erişerek bu tanışıklığını fiziki flört ilişkisine çevirmektedirler. Görüldüğü üzere çevrim içi flört uygulamalarında dijitalliğin verdiği imkanlar ile flörtün başlangıcı burada gerçekleşir lakin bu etkileşim sanal alemde devam etmek yerine fiziki görüşme ile devam eder. Kısaca çevrim içi arkadaşlık ve flört uygulamalarındaki kullanıcılar flörte başlamak için bu mecraları kullanırlar ama etkileşime buradan devam etmezler. Çevrim içi flört uygulamalarının kullanımındaki en önemli etken iletişime geçilebilir kişi sayısının oldukça fazla olmasıdır. Dijital teknolojiler romantik ilişkilerin ana yönünü eşlerin seçimi bağlamında yeniden şekillendirmiştir çünkü aday havuzu, çevrim içi iletişim olanağı ile önemli ölçüde genişlemiştir (Gómez-Urrutia & Tello-Navarro, 2020, s. 11).

8. Sonuç ve Tartışma

Flört eylemi sınırları ve tanımı net olmayan bulanık bir ilişki biçimidir. Flörtün sınırlarının geniş olması tarihsel süreçten bu yana flörtöz ilişkilerin var olduğunu göstermektedir.

İletişim teknolojilerinin gelişimi ve internetin yaygınlaşması ile flört ilişkiler dijitalleşmeye başlamıştır. Fiziki alemde kurulan flört ilişkileri ile sanal alemde kurulan flört ilişkileri arasında çokça farklılık olduğu görülmektedir. Sanal alemin sunduğu imkanlar ve koşullar flört eylemini burada gerçekleştirmek için oldukça elverişlidir. Bu durumda flört ilişkileri dijitalleşmenin yaygınlaşmasıyla internet ortamında daha çok performe edilen bir ilişki biçimi haline almıştır. Flört etme pratikleri, davranışları ve tutumları dijital iletişim araçları ile uyum sağlamıştır.

İnternet sayesinde iletişime geçilebilecek kişi havuzunun artmasıyla flörtöz ilişkiler de bununla doğru orantılı olarak sanal alemlerde yaygınlaşmıştır. Burada dikkat çeken konu ise flört ilişkilerinin fiziksel mekandan farklı olarak sanal alemlerde nasıl oluştuğudur. Fiziki alanda daha çok bedensel çekim ile oluşabilen etkileşim sanal alemlerde tamamen bedenden bağımsız olarak da oluşabilmektedir. Flörtü başlatan veya oluşmasına ön ayak sağlayan etkileşim ikili ilişkilerde kişilerin birbirleri ile kurdukları sözsüz iletişimdir. Bakışlar, jestler, mimikler ve bedensel hareketler karşı tarafa sinyal göndermektedir ve bu sinyalin geri dönüşü veya karşılıklı oluşu flörtü başlatabilecek kıvılcımdır. Bu başlangıç kıvılcımı ise siber uzamda çok farklı şekillerde oluşmaktadır. İlgi çekici bir kullanıcı adı, metin ile kurulan iletişimin efektifliği veya oluşturulan profillerdeki bilgilerin etkileyciliği bu kıvılcımı tetikleyebilmektedir.

Sanal alemlerde tanınmazlığın oluşu ve anonim olabilme imkanları bireylerin burada mesuliyet veya baskı hissetmeden daha rahat bir şekilde flört ilişkisi içerisine girebilmelerini sağlamaktadır. Siber uzamda zamanın ve mekanın ortadan kalkması, bireylerin burada her an her saniye iletişim içinde olabilmelerine de olanak sağlamaktadır. O halde bireyler sanal flört ilişkisi içerisine girdiklerinde bu iletişimlerini basit, rahat ve ekstra zaman, maliyet harcamadan sürdürebilmektedirler. Siber alanda yürütülen ilişkilerin anonimlik, tanınmazlık içermesi ve sanal olması aynı zamanda bireylerde güvensizlik durumu da yaratabilmektedir. Bu alanda gerçekleşen ilişkiler hem bazı açılardan güven oluşturabilmekte bazı açılardan da tam tersini oluşturabilmektedir. Anonimlik ve tanınmazlık yapılan eylemlerde ve aktarılan söylemlerde mesuliyet barındırmadığı için daha özgür ve güvenli bir şekilde gerçekleştirirken yine aynı özellikler karşı tarafı tam tanıyamama, bilmeme gibi açılardan güvensizlikte oluşabilmektedir. Bu açıdan bakıldığında sanal alemdeki flört ilişkilerinde ambivalans bir durum söz konusudur. Kişiler karşılıklı ilişkiye girdiklerinde daha rahat ve özgür hissedebilirken aynı zamanda güvensizlik duygusunu da yaşayabilmektedirler. Flörtöz eylemin çevrim içi ortamlarda daha rahat ve kolay icra ediliyor olması, aynı zamanda flört ilişkilerinin gün geçtikçe daha çok görülmeye başlanmasına neden olmuştur. Çevrim içi flört ve arkadaşlık uygulamaları ise bireylerin fiziksel flört ilişkilerinde bulunabilmeleri için tanışma ve iletişimin başlangıcını yapabileme imkanını sunmaktadır. Bireyler bu uygulama üzerinden gerçekleştirdikleri etkileşimlerinde bu etkileşimi genel olarak fiziki alemde devam ettirebilme niyetindedir.

Genel olarak siber alanda flört ilişkilerine bakıldığında bu etkileşim biçiminin gün geçtikçe yaygınlaştığını görebilmekteyiz. Kişisel tecrübelerden yola çıkarak ve bireylerin sosyal mecralardaki davranışlarını gözlemleyerek bu sonuca ulaşabilmek gayet olasıdır. Bu durum siber flört üzerine daha çok araştırma yapılması gerektiğini gözler önüne sermektedir. Yapılan araştırmalar üzerine bu konu hakkında Türkçe literatürün pek yeterli olmadığı görülmektedir. Bu çalışmanın en önemli amaçlarından biri de ileride aynı konu üzerine yapılacak çalışmalara katkı sunabilmektir. Aynı zamanda bireyler bu tarz ilişkilerden psikolojik olarak fazlasıyla olumlu veya olumsuz etkilenmektedirler. Çalışma boyunca ele alınan siber flört ilişkisi özellikle gençlerde kararsızlık duygusu yaratabilmektedir. Bu ilişki biçiminin oldukça bulanık olması ve net sınırlarının olmaması bireyleri şüphesiz bu kararsızlık ve anlamsızlığa itebilmektedir. Bu sebepten dolayı ileride yapılacak olan çalışmalarda bu tarz ilişkilerin bireyin psikolojisinde nasıl bir etki yarattığı üzerine değinmek de oldukça elzemdir.

9. Kaynakça

- Altunay, A. (2015). Bir Sosyalleşme Aracı Olarak Yeni Medya. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 410-128.
- Aydoğan, B. (2020). Konum Temelli Çevrim içi Tanışma Uygulamalarını Kadınların Flört Deneyimi Açısından Düşünmek: Tİnder ve Happn. *Hacettepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Kültürel Çalışmalar Dergisi*, 287-313.
- Baldan, G. A., & Akış, N. (2017). Flört Şiddeti. *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 41-44.
- Bauman, Z. (2012). *Akışkan Aşk*. İstanbul: Versus Kitap.
- Büyükpapuscı, H. (2011). *Ergenlikte Romantik İlişkiler: İnternetin Rolü*. Ankara: Anklara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Demirtaş, E. T. (2019). *Flört Şiddeti: Okul Odaklı Önlem ve Müdahalede Engeller, İhtiyaçlar ve Çözüm Önerileri Araştırması*. İstanbul: Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği.
- Downey, J. L., & Vitulli, W. F. (1987). Self-report measures of behavioral attributions related to interpersonal flirtation situations. *Psychological Reports*, 899-904.
- Givens, D. B. (1978). The nonverbal basis of attraction: Flirtation, courtship, and seduction. *Psychiatry*, 346-359.
- Gómez-Urrutia, V., & Tello-Navarro, F. (2020). Gender, Love and The Internet: Romantic Online Interactions In Chilean Young People. *Journal of Youth Studies*, 1-13.
- Henningsen, D. D., Braz, M., & Davies, E. (2008). Why Do We Flirt? *Journal of Business Communication*, 483-502.
- Karaca, M. (2007). Aileyi Tehdit Eden Yeni Bir Tehlike: Sanal İlişkiler. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 132-143.
- Karagülle, A. E., & Çaycı, B. (2014). Ağ Toplumunda Sosyalleşme ve Yabancılaşma. *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication*, 1-1.
- Kraut, R., Patterson, M., Lundmark, V., Kiesler, S., Mukopadhyay, T., & Scherlis, W. L. (1998). Internet Paradox: A Social Technology That Reduces Social Involvement and Psychological Well-Being? *American Psychologist*, 1017-1031.
- Kray, L. J., & Locke, C. C. (2008). To Flirt or Not to Flirt? Sexual Power at the Bargaining Table. *Negotiation Journal*, 483-493.
- Kurt, D. G., & Şabanoğlu, H. (2019). Teknoloji Çağında İlişki Biçimlerine Bir Bakış: Sanal Bağlanma. *Türk Akademik Yayınlar Dergisi*, 23-39.
- Merkle, E. R., & Richardson, R. A. (2000). Digital Dating and Virtual Relating: Conceptualizing Computer Mediated Romantic Relationships. *Family Relations*, 187-192.
- Murray, C. E., & Kardatzke, K. N. (2007). Dating Violence Among College Students. *Journal of College Counseling*, 79-89.
- Okur, H. D., & Özkul, M. (2015). Modern İletişimin Arayüzü: Sanal İletişim Sosyal Paylaşım Sitelerinin Toplumsal İlişki Kurma Biçimlerine Etkisi (Facebook Örneği). *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 213-246.
- Pinsky, D. (2019). Doing gender online through flirtation. *Reset*, 1-18.
- Robins, K. (1999). *İmaj Görmenin Kültür ve Politikası*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Schnarch, D. (1997). Sex, intimacy, and the internet. *Journal of Sex Education*, 15-20.
- Stoicescu, M., & Rughinş, C. (2020). Learning About Self and Society Through Online Dating

Platforms. *eLearning & Software for Education*, 513-522.

Türkoğlu, İ. E., Akbaş, T., & Çelikkaleli, Ö. (2015). Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyet ve Flört Davranışlarına Göre Karşı Cinsle İlişkide Sosyal Yetkinlik İnancının İncelenmesi. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 189-198.

Tüzer, V. (2011). İnternet, Siberseks ve Sadakatsizlik. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 100-116.

Whitty, M. T. (2003). Cyber Flirting. *Theory & Psychology*, 339-357.

Whitty, M. T. (2004). Cyber-Flirting: An Examination of Men's and Women's Flirting Behaviour Both Offline and on the Internet. *Behaviour Change*, 115-126.

Wysocki, D. (1998). Let your fingers do the talking: Sex on an adult chatline. *Sexualities*, 452-425.

Yıldırım, O., & Ünalın, D. (2020). Dijital Yerlilerin Sosyotelizm (Phubbing) Eylemlerinin Değerlendirilmesi. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 277-297.

Yıldız, E. (2007). İnsan Duygularına Yeni Bir Yaklaşım: Duygu Sosyolojisi. *Yeni Düşünceler*, 129-129.